

Рівненський державний гуманітарний університет
Психолого-природничий факультет

Студентський дайджест:

збірник наукових матеріалів здобувачів вищої освіти

Випуск 2

Рівне, 2020

Головний редактор:

Павелків Роман Володимирович – доктор психологічних наук, професор, перший проректор, завідувач кафедри вікової та педагогічної психології Рівненського державного гуманітарного університету.

Виконавчий редактор:

Корчакова Наталія Вікторівна – доктор психологічних наук, доцент, професор кафедри вікової та педагогічної психології Рівненського державного гуманітарного університету.

Члени редакційної колегії:

Немеш Олена Миколаївна – доктор психологічних наук, доцент, професор, в.о. ректора Рівненського державного гуманітарного університету.

Павелків Віталій Романович – доктор психологічних наук, доцент, професор кафедри загальної психології та психодіагностики, декан психолого-природничого факультету Рівненського державного гуманітарного університету.

Безлюдна Валентина Іванівна – кандидат педагогічних наук, доцент, професор кафедри вікової та педагогічної психології Рівненського державного гуманітарного університету.

Юрчук Олексій Іванович – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки і психології (дошкільної та корекційної) імені проф. Т.І. Поніманської Рівненського державного гуманітарного університету.

СТУДЕНТСЬКИЙ ДАЙДЖЕСТ: збірник наукових матеріалів здобувачів вищої освіти. Випуск 2. Рівне: РДГУ, 2020. 140 с.

За достовірність фактів, дат, назв тощо відповідальність несуть автори матеріалів.

*Друкується за рішенням Вченої Ради РДГУ
(протокол №11 від 26 листопада 2020 р.)*

Список використаної літератури

1. Кононко О.Л. Базовий компонент дошкільної освіти в Україні (державний освітній стандарт). *Дошкільне виховання*. 2003. С. 203–243.
2. Листопад О. Педагогічні умови гендерного виховання старших дошкільників в закладах дошкільної освіти. *Наук. вісник МНУ ім. В. О. Сухомлинського*. 2019. № 1 (64). С. 145–151.
3. Мельниченко О. Гендерна освіта та гендерне виховання дітей старшого дошкільного віку як соціально-психологічна та педагогічна проблема. Тенденції та перспективи розвитку науки і освіти в умовах глобалізації. Веб-сайт. URL: http://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/32791/1/O_Melnychenko_S_Vykovska_TPRNOUF_64_PI.pdf

УДК:159.922-7:159.942.

ДОСЛІДЖЕННЯ ПИТАННЯ ВИНИКНЕННЯ ТРИВОЖНОСТІ У ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

Менік Н., здобувач ОС «магістр» спеціальності «Психологія»,
6 курс, РДГУ

Науковий керівник: канд.психол.наук, доцент Хунавцева Н.О.

Постановка проблеми. Поняття «тривожність» на сьогоднішній день є досить популярним. Необхідно вказати, що в науці немає строго однозначного розуміння цього терміну. Різні автори трактують його по-різному [1,4,5].

На даний час досить гостро постали питання причин виникнення та шляхів запобігання тривожності. Ще починаючи з ХХ століття вчені почали розглядати «тривожність» як «центральну проблему сучасної цивілізації» (Р. Мей, Е. Еріксон) [1].

Мета статті: виокремити причини та окреслити прояви тривожності у дітей старшого дошкільного віку.

Виклад основного матеріалу дослідження. Тривожність – схильність індивіда до переживань тривоги, психічний стан свідомого чи несвідомого очікування дії стресора, фрустратора. Тривожність зазвичай передуює страху [5, с.336].

Дитяча тривожність — це досить широке поняття, так як охоплює різні аспекти сталого емоційного неблагополуччя. Тривожній дитині властиві хвилювання, підвищене занепокоєння, очікування поганого ставлення до себе чи негативної оцінки з боку значущих дорослих та однолітків. Тривожна дитина постійно відчуває власну неадекватність і неповноцінність, вона невпевнена у правильності своєї поведінки та рішень [3, С.16-21].

Існує досить значна кількість причин виникнення тривожності у дітей старшого дошкільного віку. Зокрема, серед них можна виокремити такі як: тривожність вагітної матері (внутріутробна, що пов'язана з психофізіологічними змінами під час 1,2,3 триместру вагітності та самих пологів); тривожність соціального оточення (батьки, родичі, друзі, педагоги). Слід зазначити, що тривожність пов'язана з високими вимогами батьків та педагогів, які мають розбіжності з реальними можливостями малюків; з докорами, які викликають почуття провини, а це в свою чергу сприяє виникненню почуття тривоги. Дошкільники дуже сенситивні особистості, тому для їх гармонійного розвитку важливо, щоб батьки також вміли виражати свої почуття, так як зайва строгість соціального оточення сприяє виникненню страхів; зміна звичного середовища та оточення (відвідування садочка – знайомство, клімат групи, взаємодія з дорослими та однолітками).

Згідно А. Прихожан, основною причиною тривожності є несхвалення важливими для дитини людьми. Автор вважала, що в процесі розвитку є 3 персоніфікації, а саме: «хороше Я» (пов'язане зі схваленням дитини матір'ю); «погане Я»; «не Я».

При зіткненні цих персоніфікацій і виникає «Я-система». В ранньому віці переживання тривожності персоніфікується в «поганому Я» і тут тривога стає головною, оскільки у дитини вже формується потреба бути «хорошим Я». Для подолання тривожних станів у дітей

варто зорієнтуватися на доросле оточення дитини, на знаходження і зняття причин напруги [4, с.192]. Б.І. Кочубей, Є.В. Новікова виокремили три рівні тривоги, пов'язаної з діяльністю: деструктивний, недостатній і конструктивний. Вони вважали, що діти з підвищеною тривожністю належать до груп з можливістю виникнення невротичних станів, адитивної поведінки, емоційних порушень особистості. [2, с. 237]. Проявами тривожності у дітей старшого дошкільного віку є надмірна слухняність, зразкова поведінка, гойдання на стільці, гризіння нігтів, скутість, нерішучість, порушення сну, енурез; дерматит; клубок в горлі.

Тривожність може мати як позитивний (поштовх для особистісного розвитку при правильній корекційній роботі), так і негативний характер. Щодо останнього, то він може перешкоджати розвитку потенційних можливостей індивіда.

Рекомендації для психологів, педагогів у роботі з тривожними станами у дітей старшого дошкільного віку:

- Уникайте виконання завдань на швидкість;
- Не порівнюйте дитину з іншими;
- Використовуйте під час роботи тактильний контакт;
- Використовуйте часту похвалу, заохочення, сприяйте підвищенню самооцінки;
- Уникайте зауважень дитині;
- Будьте прикладом для наслідування;
- Не принижуйте;
- Не пред'являйте завищених вимог;
- Будьте послідовними у вихованні.

Отже, тривожність, як багатозначне поняття, що вміщує в себе тривогу та, страх є одним із найважливіших аспектів у поясненні психічного життя індивіда. Для корекційної роботи з тривожними дітьми психологам та педагогам варто використовувати: психотерапію, арттерапію, казкотерапію, терапію мистецтвом, дихальні вправи, позитивні установки «ти це зможеш!» «я вірю в тебе», заняття спортом, сюжетно-рольові ігри, тактильні ігри. А також потрібно дотримуватися відповідних правил взаємодії, таких як послідовність, заохочення, похвала, підтримка, відсутність суперництва.

Список використаної літератури

1. Волошок О.В. Психологічний аналіз проблеми тривожності особистості. *Проблеми сучасної психології*: Збірник наукових праць К-ПНУ ім. І.Огієнка. Інститут психології ім. Г.С. Костюка АПН України. 2010. Вип. 10. С.120–128.
2. Кочубей Б. І. Емоційна стійкість школяра. Київ: Освіта, 1998. с. 237.
3. Ксьонз Н. Тривожна дитина: як розпізнати та чим зарадити. *Практичний психолог*. 2018р. №10. С.16-21
4. Прихожан А.М. Психология тревожности: дошкольный и школьный возраст. СПб.: Питер. 2007. 192 с
5. Психологічний словник / За ред.. Н.А.Побірченко. 2007. с. 336.

УДК:159.923-053.6

ТЕОРЕТИЧНИЙ АНАЛІЗ ПРОБЛЕМИ ПРОФЕСІЙНОГО САМОВИЗНАЧЕННЯ СТАРШОКЛАСНИКІВ

Микитюк В., здобувач ОС «бакалавр» спеціальності «Психологія»,
4 курс, РДГУ

Науковий керівник: канд.психол.наук, доцент Хунавцева Н.О.

Постановка проблеми. Сучасне економіко-політичне становище України, соціокультурні перспективи державотворення ставлять перед особистістю нові соціально важливі задачі. Вплив професійної діяльності на життя людини, її стан і самопочуття важко переоцінити. Проведені дослідження показали, що вдало вибрана професія підвищує самоповагу і позитивне уявлення людини про себе, скорочує частоту фізичних і психічних

З М І С Т

Алексюк М. Молодіжний сленг – соціально-психологічна проблема чи спосіб самовираження сучасної молоді.....	3
Апостол М. Ставлення людини до процесу старіння.....	5
Бабич Л. Вікові особливості морального розвитку особистості у молодшому шкільному віці	7
Будько Н. Представлення родителів о вихованні дошкільників.....	9
Бурдина О. Проявление прокрастинации у студенческой молодежи.....	11
Вейна К. Загальний недорозвиток мовлення як психолого-педагогічна проблема.....	13
Войчук Т. Зміст корекційної роботи логопеда з дітьми з ринолалією.....	14
Ганусевич В. Проблемы влияния электронных сми на личность человека.....	16
Гордійчук Т. Соціальні мережі як детермінанта особистісного розвитку підлітків.....	17
Гордійчук І. Профілактика відхилень у поведінці молодших школярів у позаурочний час...	19
Грабовська С. До проблеми виховання безпечної поведінки дітей дошкільного віку.....	20
Гребеневич О. Формування в першокласників навичок читання й письма в умовах компетентнісної освіти.....	22
Гребіневич М. Роль ціннісних орієнтацій у формуванні професійного самовизначення у старших школярів.....	24
Гузей А. Вплив маніпулятивних дій на міжособистісне спілкування.....	26
Гузей А. Психологічний булінг в шкільному колективі: критерії та напрями прояву та напрями профілактики.....	28
Даниленко С. Генезис и трансформация змеиноного образа в белорусско-литовской мифологии.....	30
Демчук Д. Формування навичок безпечної поведінки дошкільників як теоретична проблема.....	32
Дем'янюк В. Роль емоційного інтелекту у професійній діяльності психолога.....	33
Дмитришина А. Особливість впливу стосунків з батьками на формування самооцінки дитини молодшого шкільного віку.....	35
Дрогомирецька О. Формування адаптивних здібностей молодших школярів з мовленнєвими порушеннями.....	37
Заговора Л. Мотивація як один з основних факторів у вивченні іноземної мови.....	38
Заговора Л. Вплив мотивації на ставлення підлітків до вивчення іноземної мови.....	40
Єфімова М. Розробка системи психологічних заходів щодо профілактики агресивної поведінки підлітків.....	41
Іслямова А. Розвиток слухової уваги і пам'яті у дітей дошкільного віку із загальним недорозвитком мовлення.....	44
Кардаш Є. Особливості практичної роботи, спрямованої на розвиток мовленнєвої здатності дитини з РСА.....	45
Касянчук М. Вплив булінгу на формування Я-концепції підлітків.....	47
Качуровська Д. Рівні особистісної готовності до професійної діяльності майбутніх психологів.....	49
Киричик Е. Проявление эмоций у девочек и мальчиков подросткового возраста.....	52
Климчук І. Причини емоційного вигорання під час пандемії у студентів.....	55
Кобець Д. Теоретичний аналіз проблеми мотивації молодших школярів.....	56
Ковальчук І. Теоретичні основи розвитку пізнавальної діяльності дітей шостого року життя із загальним недорозвитком мовлення.....	57
Ковальчук М. Казка та її роль у вихованні дитини.....	58
Козенюк М. Готовність до вибору професії як специфічне психологічне утворення особистості старшокласника.....	61
Командік О. Психологічні детермінанти розвитку лідерських якостей у молодших школярів.....	63
Конончук А. Особливості девіантної поведінки підлітків.....	65

Конончук К. Реалізація педагогічних умов формування навичок навчальної діяльності у дітей старшого дошкільного віку в ЗДО.....	66
Копель Ю. Діагносіка інтелектуального потенціалу дітей з особливими освітніми потребами в інклюзивно-ресурсних центрах.....	69
Корольова О. До проблеми впровадження проектної технології в роботу закладу дошкільної освіти.....	70
Костінська М. Гендерні особливості мотивації до лідерства у студенської молоді.....	71
Кравчук У. Психолого-педагогічні основи розвитку уваги дітей дошкільного віку з порушеннями мовлення.....	74
Крушельницька Н. Особливості взаємодії малокомплектного ЗДО з сім'єю в умовах протиепідемічного карантину.....	76
Лабатій М. Використання дидактичних ігор і вправ з елементами розв'язання винахідницьких задач у процесі образотворчої діяльності дошкільників.....	78
Левчук М. Вплив структури сімейних відносин на взаємини старших дошкільників з ровесниками.....	81
Мельник Н. Розвиток творчих здібностей дітей дошкільного віку засобами комп'ютерних ігор.....	82
Мельник Ю. Дидактичні комп'ютерні ігри як засіб розвитку старших дошкільників: використання в практиці закладу дошкільної освіти.....	84
Мельничук Ю. Гендерне виховання як завдання дошкільної освіти.....	87
Менік Н. Дослідження питання виникнення тривожності у дітей старшого дошкільного віку.....	89
Микитюк В. теоретичний аналіз проблеми професійного самовизначення старшокласників..	90
Миронець Л. Виховання гуманних почуттів у дітей.....	92
Михайлова Т. Психологічні особливості поведінки підлітків у конфліктних ситуаціях.....	95
Михалюк М. Конвергенція сімейної та професійної мотивації у працюючої жінки.....	97
Мовчко О. Вплив пандемічної реальності на виникнення депресії в юнацькому віці.....	101
Одейчук І. Дослідження соціально-психологічних закономірностей формування стресостійкості у студентської молоді.....	103
Осадча І. Стиль батьківського виховання як детермінанта виникнення страхів у дошкільників з особливими освітніми потребами.....	104
Павлова Р. Вплив інтернету на психіку підлітка.....	107
Паршина Я. Побудова міжособистісних взаємин як завдання розвитку у період дорослості.....	108
Рабович І. Прояви девіантної поведінки у підлітковому віці та їх корекція.....	110
Романович І. Технології попередження суїцидальних тенденцій серед старших школярів.....	112
Серко в. Виховні можливості народних прислів'їв як засобів формування моральних норм поведінки дитини.....	114
Синяк О. Художні тексти в пізнавальному розвитку дошкільника.....	117
Сосонюк О. Психологічний аналіз фрустрації та її особливостей.....	119
Тищук К. Розвиток комунікабельності молодших школярів в умовах інклюзивного навчання.....	121
Урус К. Роль пізнавальної активності у становленні особистості молодшого школяра.....	123
Федорук І. Психологічні детермінанти формування самооцінки у підлітковому віці.....	125
Хомич М. Використання інтерактивних методів на уроках з технологічної освітньої галузі у початкових класах.....	127
Черуха А. Психологічні складові захисту від маніпуляцій.....	129
Шальнова О. Психологічний аналіз ставлення до цивільного шлюбу на етапі ранньої зрілості.....	130
Шепельчук і. Проблема адаптації першокласників до навчальної діяльності.....	135